

ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
MANAGEMENT FACTORS AFFECTING GOOD GOVERNANCE IN COLLEGE
UNDER VOCATIONAL EDUCATION

นริศรา ทองยศ^{1*}Narissara Thongyost^{1*}

Received: 15 March 2024

Revised: 6 May 2024

Accepted: 27 June 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา; ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 279 คน จำแนกเป็นผู้บริหาร 25 คน ครู 254 คน ใช้ตาราง Krejcie and Morgan ทำการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน

ผลการวิจัย 1) ระดับปัจจัยทางการบริหารและระดับการใช้หลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมาก 2) ระหว่างปัจจัยทางการบริหารและการใช้หลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับปานกลาง 3) ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการปฏิบัติงาน การวิเคราะห์ปัจจัยได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ .909 (R=.909) มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย 82.60 ($R^2 = 0.826$) สร้างสมการถดถอยจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและรูปคะแนนมาตรฐานดังนี้ $Z = 0.840Z_{X3} + 0.467Z_{X6} + 0.330Z_{X2} + 0.141Z_{X1} + 0.144Z_{X5}$

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร; หลักธรรมาภิบาล; อาชีวศึกษา

¹ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ 67000

¹ Phetchabun College of Agriculture and Technology, Phetchabun, Thailand 67000

*Corresponding Author, E-mail: narissara.t@ovec.moe.go.th

Abstract

The research aims to investigate the levels of administrative factors and the extent of the application of good governance in vocational education institutions; the correlation between administrative factors and the implementation of good governance in vocational education institutions and the administrative factors influencing the utilization of good governance in vocational education institutions. The study involved a sample group of 279 individuals, consisting of 25 administrators and 254 teachers. Stratified random sampling was conducted using the table provided by Krejcie and Morgan. Data collection was facilitated through the use of a questionnaire. Statistical analyses included mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and stepwise multiple regression analysis.

The research findings indicate: 1) The levels of administrative factors and the utilization of good governance are significantly high. 2) There is a moderate level of correlation between administrative factors and the application of good governance. 3) Administrative factors influencing the utilization of good governance have been identified, with certain predictor variables statistically significant at the 0.05 level. The most influential administrative factor is found to be related to operational procedures. The analysis yielded a multiple correlation coefficient of .909 ($R = .909$) and a coefficient of determination of .826 ($R^2 = 0.826$). The regression equation derived from the predictor coefficients in raw score and standardized score forms is as follows: $Z = 0.840Z_{X3} + 0.467Z_{X6} + 0.330Z_{X2} + 0.141Z_{X1} + 0.144Z_{X5}$

Keywords: Factors in management; Ethics; Vocational Education

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสังคมโลกในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา รวมทั้งกระบวนการโลกาภิวัตน์ (Globalization) ทำให้เกิดการปรับกระบวนการทัศน์ใหม่ในการมองบทบาทของภาคการศึกษา แถบเอเชียและประเทศอื่นๆ พยายามเดินตามกรอบของธรรมาภิบาล เพราะเชื่อว่าหลักการนี้จะทำให้ประเทศที่กำลังพัฒนาจำนวนมากสามารถพัฒนาประเทศให้มีการพัฒนาการที่ได้อย่างยั่งยืนธนาคารโลกจึงเปรียบเหมือนเป็นองค์กรโลกบาลที่เชื่อมั่นในหลักการดังกล่าวอย่างจริงจัง เพราะก่อนหน้านี้วิกฤติการณ์ทางการเงินนั้นธนาคารโลกได้ตีพิมพ์เผยแพร่เอกสารทางวิชาการจำนวนไม่น้อยที่ชี้ให้เห็นถึงธรรมาภิบาลกับการพัฒนา (สมบูรณ์ ศรีประชัย, 2552) หลักธรรมาภิบาลเป็นวิธีการหนึ่งในการบริหารประเทศที่ได้นำมาใช้เพื่อแก้ไขปัญหาทางการบริหารรวมทั้งประเทศไทย โดยมีพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 รวมสาระสำคัญของรูปแบบการบริหารที่มุ่งการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ความโปร่งใสตรวจสอบได้บนพื้นฐานความยุติธรรม คุณธรรม ความรับผิดชอบต่อผลการปฏิบัติงาน พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 อาศัยแนวคิดการบริหารการศึกษาที่ต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมการบริหารงานแบบเดิมที่ไม่พึงปรารถนาและไม่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามแนวทางของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งนั่นหมายความว่า การบริหารมุ่งเน้นไปที่การบริหารโดยองค์กรบุคคลหรือการบริหารแบบมีส่วนร่วมซึ่งก็คือหลักการของธรรมาภิบาล (นุชจรี คำภีกุล, 2556)

การบริหารจัดการศึกษาจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดีตามหลักการหรือแนวทางธรรมาภิบาล นำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์กร เป็นหลักประกันความสำเร็จในการบริหารจัดการ (ธีระ รุญเจริญ, 2550) ผู้บริหารต้องใช้หลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแบบอย่างวัฒนธรรมอย่างแท้จริง และเกิดประโยชน์ต่อทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560-2579 ยุทธศาสตร์ที่ 6 ว่าด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษา มีเป้าหมายให้ระบบการบริหารจัดการอาชีวศึกษาที่มีประสิทธิภาพภายใต้หลักธรรมาภิบาล โดยนำการบริหารจัดการตามแนวคิดของ McKinsey 7's framework ซึ่งประกอบด้วยการบริหารจัดการ 7 ด้าน (จิรวัดน์ อัครบวร, 2552)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรในสถานศึกษาอาชีวศึกษา สนใจที่จะศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยนำการบริหารจัดการตามแนวคิดของ McKinsey 7's framework เป็นปัจจัยที่ใช้ในการศึกษา 7 ปัจจัย และผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552) ที่ประกอบด้วยหลัก 10 หลัก ได้แก่ ประสิทธิภาพ (effectiveness) ประสิทธิภาพ (efficiency) การตอบสนอง (responsiveness) ภาระรับผิดชอบ (accountability) ความโปร่งใส (transparency) การมีส่วนร่วม (participation) การกระจายอำนาจ (decentralization) นิติธรรม (rule of law) ความเสมอภาค (equity) และมุ่งเน้นฉันทามติ (consensus oriented) มาใช้ในการศึกษา โดยผลการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาคำเนินการปรับปรุงและพัฒนาการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ภายในสถานศึกษาอาชีวศึกษาและในจังหวัดอื่น ๆ ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร และการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา
3. เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดของหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา ประกอบไปด้วย ความหมายของการอาชีวศึกษา หลักการและจุดมุ่งหมายของการจัดการอาชีวศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาที่มีคุณภาพ รูปแบบการจัดอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ แนวทางการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา

2. การบริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วยความหมายของการบริหารสถานศึกษา ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

3. แนวคิด 7s McKinsey Model

4. หลักธรรมาภิบาล ประกอบไปด้วยความหมายของธรรมาภิบาล ความสำคัญของธรรมาภิบาล ลักษณะของธรรมาภิบาล องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

5. นโยบายการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสาเหตุ (Casual research) มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น จำนวน 1,013 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 41 คน และครู จำนวน 972 คน จากสถานศึกษาทั้งหมด 11 แห่ง และสุ่มกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan (1970) แบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) ตามขนาดของสถานศึกษาจำนวน 279 คน ได้ผู้บริหาร 25 คน และครู 254 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วยเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในตำแหน่ง ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยทางการบริหาร เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert จำนวน 23 ข้อ ซึ่งมีค่าความตรง (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 และได้ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค เท่ากับ 0.97

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ของ Likert จำนวน 28 ข้อ ซึ่งมีค่าความตรง (IOC) ที่ประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.67 และได้ค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบาค เท่ากับ 0.97

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจัดเตรียมให้เป็นแบบสอบถามออนไลน์ในรูปแบบ Google Form ที่สร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

3.1 ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล และติดต่อประสานงาน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร และครูในสถานศึกษาอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น

3.2 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ในรูปแบบ Google Form ผ่าน Web Browser และแชร์ลิงก์ให้กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน(stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิจัย

1. ระดับปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

พบว่า ระดับปัจจัยทางในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้าง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.17$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.90$) อยู่ในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยรวม

ปัจจัยทางการบริหาร	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ปัจจัยด้านกลยุทธ์	4.17	0.78	มาก
2. ปัจจัยด้านโครงสร้าง	4.18	0.87	มาก
3. ปัจจัยด้านระบบการปฏิบัติงาน	4.12	0.85	มาก
4. ปัจจัยด้านรูปแบบการบริหารจัดการ	4.09	0.95	มาก
5. ปัจจัยด้านบุคลากร	3.90	0.93	ปานกลาง
6. ปัจจัยด้านทักษะ	4.12	0.83	มาก
7. ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม	4.11	0.74	มาก
โดยรวม	4.10	0.77	มาก

2. ระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา

พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมาคือ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยรวม

ปัจจัยทางการบริหาร	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
1. ลึกประสิทธิผล	4.03	0.67	มาก
2. ลึกประสิทธิภาพ	4.05	0.76	มาก
3. ลึกการตอบสนอง	3.97	0.70	ปานกลาง
4. ลึกการระับผิดชอบ	3.99	0.69	ปานกลาง
5. ลึกความโปร่งใส	3.71	1.02	ปานกลาง
6. ลึกการมีส่วนร่วม	3.86	1.03	ปานกลาง
7. ลึกการกระจายอำนาจ	4.11	0.76	มาก
8. ลึกนิติธรรม	3.89	0.91	ปานกลาง
9. ลึกความเสมอภาค	3.82	1.01	ปานกลาง
10. ลึกมุ่งฉันทามติ	3.85	0.99	ปานกลาง
โดยรวม	3.93	0.78	ปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ ในการบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา

ตารางที่ 3 ตารางค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ของปัจจัยทางการบริหาร (X) กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา (Y)

	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y7	Y8	Y9	Y10
X1	1	.838**	.861**	.870**	.812**	.785**	.664**	.768**	.725**	.617**	.709**	.699**	.725**	.707**	.754**	.776**	.798**
X2		1	.903**	.861**	.856**	.744**	.618**	.636**	.623**	.579**	.603**	.653**	.702**	.603**	.674**	.772**	.720**
X3			1	.887**	.895**	.756**	.710**	.709**	.771**	.687**	.710**	.765**	.764**	.711**	.790**	.844**	.842**
X4				1	.839**	.813**	.684**	.753**	.684**	.619**	.695**	.756**	.785**	.710**	.770**	.814**	.807**
X5					1	.798**	.728**	.727**	.665**	.612**	.723**	.777**	.780**	.646**	.794**	.843**	.819**
X6						1	.629**	.785**	.743**	.652**	.701**	.781**	.767**	.823**	.799**	.801**	.735**
X7							1	.596**	.629**	.539**	.679**	.509**	.565**	.605**	.577**	.591**	.631**
Y1								1	.828**	.729**	.802**	.735**	.803**	.790**	.784**	.727**	.774**
Y2									1	.790**	.821**	.725**	.783**	.816**	.775**	.742**	.767**
Y3										1	.803**	.793**	.803**	.773**	.798**	.801**	.768**
Y4											1	.795**	.859**	.764**	.828**	.798**	.800**
Y5												1	.840**	.766**	.924**	.917**	.855**
Y6													1	.820**	.828**	.825**	.883**
Y7														1	.804**	.762**	.783**
Y8															1	.927**	.872**
Y9																1	.872**
Y10																	1

**Correlation is significant at the 0.05 level (1-Tail)

จากตารางที่ 3 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.539 – 0.924 โดยพบว่าคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ (Y8) หลักนิติธรรม กับ (Y5) หลักความโปร่งใส รองลงมา ได้แก่ ตัวแปร (Y9) หลักความเสมอภาค กับ (Y5) หลักความโปร่งใส มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.917 และตัวแปรที่มี

ความสัมพันธ์น้อยที่สุด ได้แก่ (Y3) หลักการตอบสนอง กับ (X7) ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม โดยมีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.539 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ของปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา

ตัวแปร	คะแนนดิบ		คะแนนมาตรฐาน	t-value	Sig.
	b	S.E. _B	β		
ค่าคงที่ (Constant)	.779	.125	-	6.235	.000
(X ₃) ปัจจัยด้านระบบการปฏิบัติงาน	.766	.030	.840	25.807	.000
(X ₆) ปัจจัยด้านทักษะ	.435	.038	.467	11.332	.000
(X ₂) ปัจจัยด้านโครงสร้าง	.293	.054	.330	-5.395	.000
(X ₁) ปัจจัยด้านกลยุทธ์	.140	.055	.141	2.525	.012
(X ₅) ปัจจัยด้านบุคลากร	.120	.053	.144	2.278	.024

$R = 0.909, R^2 = 0.826, \text{Adjusted } R^2 = 0.823, S.E.\text{est} = 3.613, F = 259.460^*$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทักษะ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ และปัจจัยด้านบุคลากรตามลำดับ จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่กล่าวมาพบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .909 (R=.909) มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย หรืออำนาจพยากรณ์ 82.60 ($R^2 = 0.826$) สามารถนำมาสร้างสมการถดถอยจากค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ที่อยู่ในรูปคะแนนดิบและที่อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานดังต่อไปนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$(\text{Unstandardized Score}) Y = 0.779 + 0.766X_3 + 0.435X_6 - 0.293X_2 + 0.140X_1 + 0.120X_5$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$(\text{Standardized Score}) Z = 0.840Z_{X3} + 0.467Z_{X6} + 0.330Z_{X2} + 0.141Z_{X1} + 0.144Z_{X5}$$

อภิปรายและสรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา พบว่า ระดับปัจจัยทางการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ปัจจัยด้านโครงสร้าง รองลงมาคือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคลากร ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยทางการบริหารส่งผลต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) เมื่อ

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ปัจจัยด้านโครงสร้าง ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.18$) รองลงมาคือ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.17$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ปัจจัยด้านบุคลากร ($\bar{x} = 3.90$) อยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ หลักการกระจายอำนาจ รองลงมา คือ หลักประสิทธิภาพ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ หลักความโปร่งใส ค่ามาตรฐานของระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.93$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลักการกระจายอำนาจ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมาคือ หลักประสิทธิภาพ ($\bar{x} = 4.05$) อยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ หลักความโปร่งใส ($\bar{x} = 3.71$) อยู่ในระดับปานกลาง

3. ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.539 – 0.924 โดยพบว่าคู่ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด ได้แก่ (Y8) หลักนิติธรรม กับ (Y5) หลักความโปร่งใส รองลงมาได้แก่ ตัวแปร (Y9) หลักความเสมอภาค กับ (Y5) หลักความโปร่งใส มีค่าความสัมพันธ์ 0.917 และตัวแปรที่มีความสัมพันธ์น้อยที่สุด ได้แก่ (Y3) หลักการตอบสนองกับ (X7) ปัจจัยด้านค่านิยมร่วม โดยมีความสัมพันธ์ 0.539 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า มีตัวแปรพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลต่อการนำหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยปัจจัยทางการบริหารที่ส่งผลมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านระบบการปฏิบัติงาน รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทักษะ ปัจจัยด้านกลยุทธ์ ปัจจัยด้านบุคลากรและปัจจัยด้าน โครงสร้างตามลำดับ จากการวิเคราะห์ ปัจจัยที่กล่าวมาพบว่า ได้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .909 ($R = .909$) มีค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย หรืออำนาจพยากรณ์ 82.60 ($R^2 = 0.826$)

ระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการนำหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ปัจจัยด้านโครงสร้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายลม ปันรัตน์ (2551) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขต จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านสมรรถนะ มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในองค์กรบริหารส่วนตำบลจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านหลักประสิทธิผล สอดคล้องกับรายงานวิจัย ปานใจ เพ็ชรรัตนมณี (2549) ที่ศึกษาประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มจังหวัดกลางตอนบน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านความชัดเจนของแผนงานและโครงการมีอิทธิพลต่อประสิทธิผลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานในกลุ่มจังหวัด ภาคกลางตอนบน

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางการบริหาร และการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา อาชีวศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 โดยด้านระบบ การปฏิบัติงาน มีความสัมพันธ์มากที่สุด และด้านกลยุทธ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนาวรัตน์ พุ่มจันทร์ (2550) ที่ศึกษาความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงาน เทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลจังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ระบบการดำเนินงานเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ ระดับความสำเร็จในการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมา ใช้ในการบริหารงานเทศบาลจังหวัด ภูเก็ต ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กรมี อิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำระบบการพัฒนาคุณภาพการบริหาร จัดการภาครัฐมาใช้ในกรมควบคุมโรค ด้านรูปแบบการบริหารจัดการ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสุ วิทย์ คำมูล (2550) ที่ศึกษาการนำนโยบายการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในสำนักงานเขต กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านภาวะผู้นำมีอิทธิพลต่อระดับความสำเร็จของการนำ หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติในสำนักงานเขตของกรุงเทพมหานคร ด้านบุคลากร สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ ชมเดช (2550) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของบุคลากรมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการนำระบบการพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการภาครัฐมาใช้ในกรมควบคุม โรค ความเหมาะสมด้านการจัดโครงสร้างหน้าที่ของ องค์กร เพื่อรองรับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นาวิรัตน์ จำจด (2551) ที่ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปปฏิบัติ: ศึกษา เฉพาะกรณีศึกษากรมกาพัฒนาในชุมชนในสังกัดส่วนกลาง พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยมใหม่ของข้าราชการ “I AM READY” เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในหน่วยงานสังกัดส่วนกลางของกรมพัฒนาชุมชน

กล่าวโดยสรุประดับปัจจัยทางการบริหาร เมื่อพิจารณาพบว่า ปัจจัยด้าน โครงสร้าง มีค่าเฉลี่ยสูง ที่สุด ปัจจัยด้านบุคลากรมีค่าต่ำที่สุด สามารถพิจารณาได้ว่าโครงสร้างดังกล่าว นั้น เป็นโครงสร้างแบบใด ลักษณะโครงสร้างขององค์กรที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ รวมถึง ขนาดการควบคุม การรวมอำนาจ และการกระจายอำนาจของผู้บริหาร การแบ่งโครงสร้างงานตามหน้าที่ ได้อย่างเหมาะสม ผลจากการวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด กล่าวคือในบริบทของ สถานศึกษาอาชีวศึกษา มีความโดดเด่นในด้าน โครงสร้าง ขณะที่การคัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องกลับต่ำ สถานศึกษาอาชีวศึกษาของรัฐบาล การบริหารงานจึงมุ่งเน้น ไป ที่การสั่งการจากส่วนกลาง มีสายบังคับบัญชาที่หลายชั้นตามระบบราชการ ทำให้ขั้นตอนและการ คัดเลือกบุคลากรที่มีความสามารถ การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องนั้น ไม่ครอบคลุมทุกสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการประยุกต์ใช้ระดับปัจจัยทางการบริหารในสถานศึกษา ผู้บริหารควรมี การพัฒนาระบบการบริหารจัดการบุคลากรหรือทรัพยากรบุคคลให้ชัดเจนยิ่งขึ้น มีการบริหารมาใช้ ร่วมกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาอาชีวศึกษา และเพื่อการพัฒนางานวิจัยควรศึกษาใน สถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา อื่นๆ รวมถึงศึกษาปัจจัยอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการนำหลักธรรมาภิบาลมา

เอกสารอ้างอิง

- จิรววัฒน์ อัครบวร และรัตนศักดิ์ เจริญทรัพย์. (2552) *แผนที่ยุทธศาสตร์*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). ช้างป่า 1.
- นาวิรัตน์ จำจด. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จ ของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปปฏิบัติ: ศึกษาเฉพาะกรณี กรมพัฒนาชุมชนในสังกัดส่วนกลาง*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นุชจรี คำภีกุล. (2556). *การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เนาวรัตน์ พุ่มจันทร์. (2550). *ความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหารงานเทศบาล: กรณีศึกษาเทศบาลจังหวัดภูเก็ต*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปานใจ เพ็ชรรัตนมณี. (2549). *ประสิทธิผลขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงาน: ศึกษาเฉพาะกรณีกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนบน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พรทิพย์ ชมเดช. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ : กรณีศึกษา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สมบุญ สิริประชัย. (2552). *ธรรมาภิบาลภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์: นัยต่อประเทศไทย*. *รัฐศาสตร์สาร*. 30(2), 1-112
- สายลม ปิ่นรัตน์. (2551). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จของการนำหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัด พระนครศรีอยุธยา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). *คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐ ตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)*. บริษัท พรีเมียร์โปรจำกัด.